

Ministerstvo životného prostredia SR
Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia
Odbor environmentálneho posudzovania
Námestie Ľ.Štúra 1, 81235 Bratislava

Lutíla, 29.4. 2016

Vec: Ťažba bentonitu na ložiskách Lutíla I. a Stará Kremnička III. -
Odvolanie/rozklad voči záverečnému stanovisku.

Ako obyvateľ dotknutej obce a poslanec obecného zastupiteľstva v zmysle § 61 Zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov podávam

odvolanie/rozklad

voči záverečnému stanovisku Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky /MŽP/ číslo: 1864/2016-3.4/jm vo veci navrhovanej činnosti „Ťažba bentonitu na ložiskách Lutíla I. a Stará Kremnička III.“

Odôvodnenie:

Dňa 31.3. 2016 MŽP vydalo záverečné stanovisko (č:1864/2016-3.4/jm). O tomto ma informovali listom, ktorý som prevzal dňa 27.4 2016.

Z obsahu stanoviska som zistil, že MŽP nerešpektovalo v dostatočnej miere pripomienky občanov, inštitúcií, združení a tiež samospráv. Mám vážne obavy, že navrhnuté opatrenia sú nedostatočné a dopady navrhovanej činnosti na ŽP môžu byť dosť vážne. Vzhľadom k tomu nesúhlasím so záverečným stanoviskom a žiadam, aby bolo prehodnotené. Viaceré podmienky a opatrenia, po realizácii ktorých je možné navrhovanú činnosť realizovať, sú právne neuchopiteľné, resp. sa dajú vykladať rôznym spôsobom a teda nemusia viesť ku eliminácii poškodenia, či vplyvov na životné prostredie.

Niektoré konkrétne postrehy:

Kumulatívne vplyvy

Kumulatívne vplyvy všetkých banských činností v oblasti na ŽP ale aj zdravie obyvateľov je nevyhnutné posúdiť. Opodstatnenosť tejto požiadavky mnohých pripomienkujúcich uznáva aj posudzovateľ., napr., na str. 25. „Z pohľadu celkovej ochrany životného prostredia má návrh celkového posúdenia kumulatívnych vplyvov racionálne jadro.“ Preto by takúto štúdiu malo iniciovať MŽP v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva a do jej spracovania/vyhodnotenia pozastaviť súčasné rozhodnutie proces EIA pre spoločnosť Regos s.r.o.

Banská voda

V záverečnom stanovisku str. 11. Okresný úrad Žiar nad Hronom, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna vodná správa, konštatuje: „Pri ťažbe bentonitu nebudú vznikať odpadové vody, potreba riešenia problematiky banských vôd nie je dôvodná.“.

Na str. 22: „Stanovisko posudzovateľa: ... Autor pripomienky nezobral do úvahy, že REGOS s.r.o. pri banskej činnosti nenakladá s odpadovými vodami, preto sa ním spomínané ustanovenie § 21, ods. 1, písm. c) a d) zákona o vodách vypúšťania nepoužitých banských vôd netýka.“.

Naproti týmto stanoviskám na str. 60. sa už píše o banskej vode: „Negatívnym vplyvom odlesnenia v mieste povrchových lomov by mohol byť vznik zakalených **banských vôd** a ich možný negatívny vplyv v prípade ich priameho vypúšťania do povrchových vôd Jelšového potoka a Úkladného potoka. Podľa vyjadrenia navrhovateľa zakalené banské vody nebudú vypúšťané do podlažia alebo vodných tokov priamo. Najskôr budú zachytené na spodnej pracovnej plošine v lome do záchytného výkopu. Neskôr v prípade vytvorenia jamového lomu budú automaticky zachytené a kumulované na spodnej pracovnej úrovni jamového lomu. Odkalovacie jamy sú bežnou súčasťou každého povrchového lomu nielen na ložiskách h bentonitov, ale na každom lome ostatných nerastných surovín v SR. Tieto vody najskôr prejdú spôsobom prirodzeného odkalenia usadením kalu na dne. Po odkalení budú vody utracované do podlažia presakovaním. Usadené a vysušené kaly budú pravidelne likvidované odťažením a uložením na skládke skrývkových hmôt, aby odkalovacie systémy boli pripravené na maximálny záchytný výkon.“

Ak touto činnosťou vzniká banská voda, je nevyhnutné sa riadiť podľa príslušnej legislatívy /Vodný Zákon a Banský Zákon/. Nejasnosti v texte poukazujú na to, že posudzovateľ nemá jasno v tejto problematike. Zároveň nie je možné predpokladať, že všetka voda vypustená sa vstrebe v podlaží, ale bude vtekať aj do potokov.

Pri tejto príležitosti by som ešte dodal, že v súčasnosti v sa v Kopernickom potoku objavilo veľké množstvo rias. O tejto skutočnosti som podal aj podnet na Okresný úrad v Žiari nad Hronom, odbor starostlivosti o životné prostredie, dňa 14.4.2016. Je vcelku pravdepodobné, že by tieto riasy mohli súvisieť práve s „bielou“ bentonitovou vodou, ktorá je splavovaná Kopernickým potokom počas dažďov. Aj keď toto nie je priamo dôsledok činnosti Regos s.r.o., tak by sa malo dôsledne došetriť, aký je pôvod týchto rias a či podobné následky sa nebudú prejavovať aj na dotknutých tokoch. Ako som upozornil v predošlom stanovisku, prípadné negatívne dopady by sa mohli prejavovať nielen v miestnych potokoch, ale napr. aj v rieke Hron.

Odborné posudky

V záverečnom stanovisku sa uvádza aj Príloha č. 1 – Prognóza nárastu prietoku Kremnického potoka a jeho pravostranného prítoku Úkladný jarok a Jelšovský potok vplyvom rozšírenia ťažby bentonitu na ložiskách Lutila I a Stará Kremnička III. Nepodarilo sa mi dostať k tejto prílohe, nebola zverejnená na internete. V záverečnom stanovisku na str. 36 je napísané: „Na základe uvedeného možno vysloviť záver, že ohrozenie obce Stará Kremnička záplavami z dôvodov vytvorenia plánovaných ťažobných priestorov v oboch dobývacích priestoroch nevytvára žiadnu reálnu hrozbu.“. Posúdil zhotoviteľ v tejto práci všetky vplyvy, napr. vplyv vytvárania nových lesných ciest – zhutňovanie terénu, čoho dôsledkom bude znížené nasiakavanie pôdy? Pri takomto veľkom zásahu do prírody by sa mali vyhotoviť aspoň dva nezávislé posudky, simulácie. Podobne aj pri Rozptylovej štúdií a odborný posudok na radón, pretože na ich výsledok sa v záverečnom stanovisku odvolávajú viaceré orgány štátnej správy.

Opatrenia a podmienky na prípravu, realizáciu a prípadne ukončenie činnosti (bod 3 záverečného stanoviska)

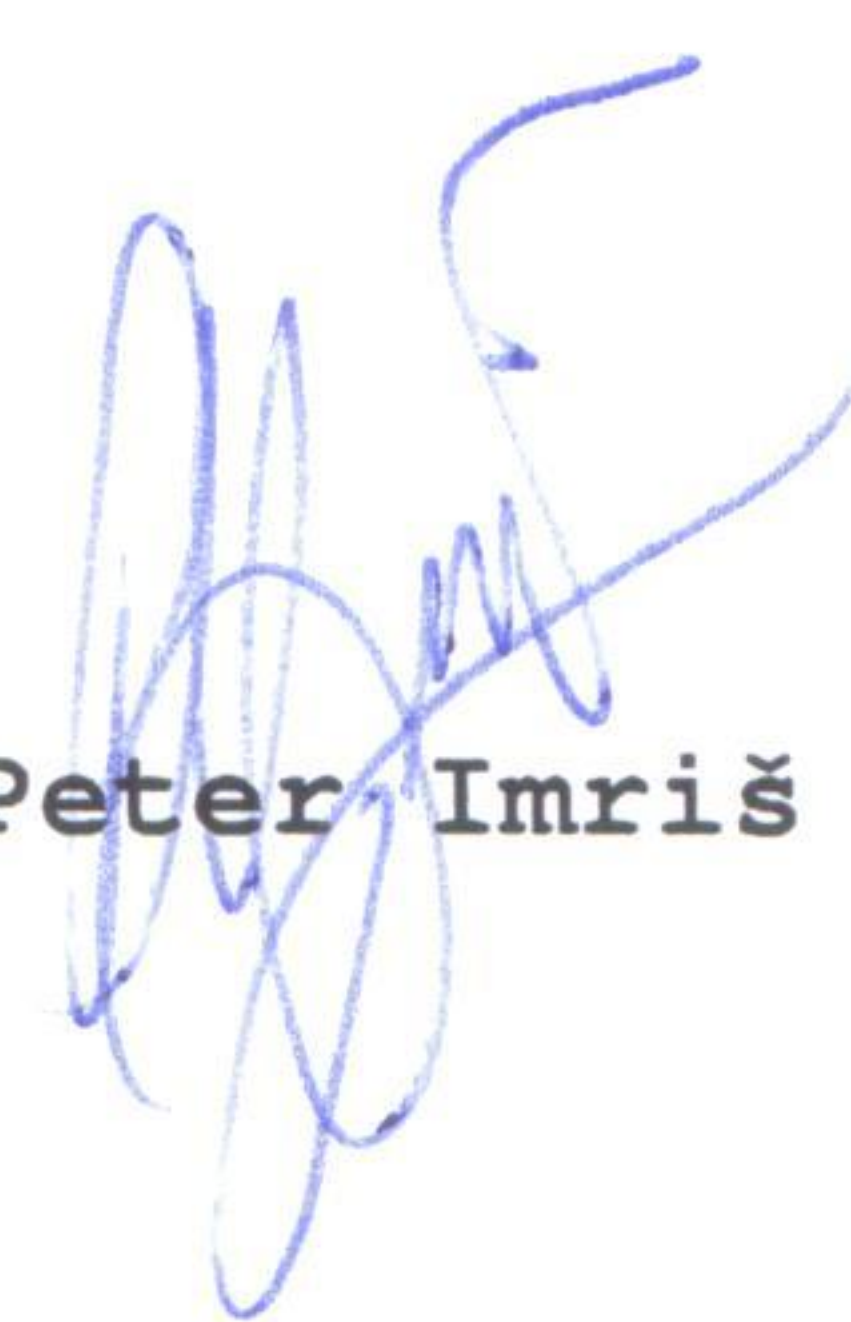
Opatrenia by mali jednoznačne smerovať k minimalizácii poškodenia životného prostredia a aby v prípade zistenia prekročenia vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov (nad rámec stanovený legislatívou a predmetným záverečným stanoviskom) aby bolo možné účinné vymáhanie obmedzenia /zmeny výroby. Napr. Opatrenia na minimalizáciu prašnosti a iných emisií do ovzdušia (str. 53 záverečného stanoviska) – *“V prípade, že namerané hodnoty budú presahovať najvyššie povolené hygienické limity, navrhnuť vhodné opatrenia.”*. Takéto opatrenie je nekonkrétne, pretože navrhnuť opatrenia nestačí, je potrebné ich aj zrealizovať napr. **“do doby zníženia emisií zastaviť činnosť”**. Opatrenia zamerané na zamedzenie znečistenia horninového prostredia, podzemných a povrchových vôd (str. 54) – pred začiatkom rozšírenia lomu je potrebné primárne posúdenie navrhovanej činnosti na stav vôd (podľa čl.4.7 rámcovej smernice o vode). Opatrenia na minimalizáciu negatívneho vplyvu na faunu a flóru (str. 54) – *“Pred rozšírením plochy ťažby zabezpečiť prieskum chránených druhov flóry a prioritných biotopov na plochách, ktoré sú navrhované na rozšírenie ťažby. Prieskum musí zrealizovať odborná spôsobilá osoba.”*. Opäť nekonkretizované v **akom časovom horizonte bude prieskum realizovať?**.

Zmätočné termíny na podanie odvolania

Hoci bolo záverečné stanovisko zverejnené na webstránke MŽP 1.apríla 2016, tak v obci Lutila sa tak udialo až 11.4. 2016. Obyvatelia obce nesledujú zvyčajne stránku MŽP, a teda mali možnosť dozvedieť sa o záverečnom stanovisku len od tohto dátumu. Za toto obdobie sa verejnosť nemôže dostatočne zoznámiť s problematikou a podať relevantné pripomienky včas. Taktiež nebolo jasné, odkedy plyní 15-dňová lehota na podanie rozkladu účastníkovi konania. Až keď som kontaktoval MŽP telefonicky a emailom mi bolo vysvetlené, že sa to počíta odo dňa uloženia zásielky na pošte. Tieto skutočnosti teda mohli prispieť k tomu, že niektorí účastníci konania a verejnosť sa k tejto informácii nedostanú včas, a teda nebude mať možnosť reagovať, resp. pripraviť svoje reakcie v dostatočnej kvalite. S takýmto postupom sa nestotožňujem, pretože aj ja som mal obmedzený čas na vypracovanie a zdôvodnenie odvolania.

Vzhľadom k tomu, že posledný deň podania odvolania pripadol na nedeľu,
tak ho zasielam poštou až v pondelok 2.5 2016.

S úctivým pozdravom



Peter Imriš